

פרשת וירא

[מכתב י' קודש]

[א] וירא אליו ה' בבראשית רבה (מ"ח).

(ב) ומבשרי אחזה אלוה אלולי

שעשיתי כן מהיכן היה הקב"ה נגלה עלי.

והוא תמוה לכאורה שהרי כבר נאמר

בפרשת לך שתי פעמים וירא ה' אל אברהם

קודם המילה. ואין לומר הכוונה כמו שפירש

רש"י (שם י"ז, ג') מפרקי דר' אליעזר דעד שלא

מל היה נופל על פניו ממורא השכינה עיין

שם וכאן נאמר והוא יושב. דלשון המורש

מהיכן היה נגלה. לא משמע כן. ועוד

דמקורם זה (שם י"ב, ו') לא אמר שנפל על

פניו. ומשמע דאחר שאמר לו והיה תמים

דנודע לו שעתה אינו תמים וגפיל על פניו.

לעמוד כל זמן שאינו תמים וגפיל על פניו.

אבל מקודם לא ידע דהעלה חסרון. לא

פחד ולא נפל על פניו. ואם כן הרי דהיה

נגלה עליו גם מקודם והיה יכול לעמוד. וגם

הלשון מהיכן וכי' צריך ביאור.

וכפי הנראה עיקר החילוק דשם היה

ההתגלות לצורך דיבור וכוה אין

צריך מילה והיו נביאי אומות העולם גם כן.

וכאן נאמר וירא ולא נזכר שום דיבור אחריו

לאיזה צורך היה ההתגלות ועל כן דחקו

חז"ל שהיה לבקר החולה. אבל פשוטו נראה

דעד הנה לא היה התגלות אלא לצורך דיבור

נבואה והיה רק לפרקים כעת שהיכן עצמו

לכן. אבל עתה נעשה תמים שגופו מוכן

תמיד לכך וזהו וירא אליו שעתה נתראה

אליו להיות עמו תמיד.

וזה שנאמר שם בסוף פרשת לך (י"ז, כ"ב)

גבי דיבור האחרון שלפני המילה ויכל

לדבר אתו ויעל אלהים מעל אברהם. והוא

בנין אב לכל הדיבורים הקודמים. שהיה

ההתגלות רק בשעת הדיבור ותיכף אחר כך

נסתלק. רק שכאן פירש הכתוב זה לבאר

החילוק שבין ראיה שלפני המילה לראיה

שאחר כך. דשם לא היה לצורך דיבור או

שום צורך ולא נסתלק כלל. כי כבר נתקדש

גופו להיות דירה לשכינה בלבו תמיד כמו

שהוא בבני ישראל שאמרו בשיר השירים

רבה (ה' ב') על פסוק ולבי ער מגין שהקב"ה

לבן של ישראל שנאמר (תהלים ע"ג, כ"ז) צור

לבבי וגו'.

וכיום השבת כיחוד איתא (חיקוני וזהו חיקון

מ"ח) ושמור וגו' תיין זימנין וכי

שבת לקבל שכינתא עילאה ותתאה וכי

זכאה איהו מאן דעביד לון דירה בשבת

בתיי כתי ליבא וכי עיין שם. ובתיקון

י' דכזמנא דשכינתא בגלותא אחמר בה

(בשכינתא עילאה עיין שם דעלה קאי) וכי

אלא בשבת ויזמין טבין וכי וכמה נפשות

יחזירין קא נחתין עמה לדיירא בישראל הדא

הוא דכתיב ושמרו וגו' לדרתם זכאה איהו

מאן דמתקן לה דירה נאה בלביה וכי עיין

שם. ועיין שם תיקון כ"ד שכינתא דאיהי

נשמה יתירה. ושם תיקון מ"ז איתא שבת

שכינתא. והיינו דנשמה יתירה נקרא שבת

וכמו שמוכא בזהר (ח"ב פ"ח) בשבתא יתבין

ליה לבר נש נשמתא וכי ובגין כך איקרי

שבת ועיין עוד שם מהו שבת שמה דקודשא

ברוך הוא וכי היינו דחלק ה' עמו. וכמו כל

נשמות ישראל מאותיות התורה ואורייתא

כולה שמה דקודשא ברוך הוא כמו שמוכא

בזהר בכמה דוכתי. ושבת כללא דכל

אורייתא הוא גם כן שמה דקודשא ברוך הוא

והנשמה יתירה בשם זה.

וכדמשמע מלשון הגמרא (שבת ק"ח סוף ע"א

ריש ע"ב) כל המענג את השבת

ולא המתענג בשבת (ומיהו ברי"ף שם

ישראל כמו שכתבו החסידים (עבודה זרה ה' ד"ה א"ז) אהא דנשמות שבגוף דנפשות עבדים הם מאוצר גוף אחר. ומביא החיד"א דהוה אחר שנבחרו ישראל. ומזה זו האחרונה נקרא גם כן גוף שהיה כגוף לגבי הנשמה. כי זכר ונקבה הם נשמה וגוף כמו שכתב בסתרי תורה (ח"א ע"ט) על אברהם ושרה. ויאתא (בכיתוב כ"ד) אשתו כגופו ועיין מאורי אור (מפרכת א' את ל"ח).

ועל

כך אמרו בירושלמי (רמאי פ"ק ה' הלכה א') דאפילו עם הארץ אימת שבת עליך ובתענית (ח"י) דיראי שמי נקראו שומרי שבת עיין שם. והיינו דשבת שמה נקודתו כריך הוא דאז התגלות כבוד מלכותו כמו שאומרים ביום השביעי נחצלה וישב על כסא כבודו ומזה נופל היראה כנ"ל. והיראה הוא גם כן כלב וכמו שאמרו (יטא ע"ב:) על פסוק (משלי י"ז) למה וגו' ולב אינן כשאין בו יראת שמים דהוה כמי שאין לו לב כלל. ועל ידי יראת שמים דהוה כמי שאין לו לב כלל. כסיל שלשמאלו. וכינה ליבא הוא כשנתוסף חכמה וכינה כולל חכם לימינו דהתחמה בלב כמו שנאמר (שמות ל"א י') בלב כל חכם לב נתתי חכמה וכמו שאמרו במדרש משלי (א') ואז יתוסף על ידי היראה כשיש הכרה יתירה. וכמו שנאמר (משלי כ' ב-ה') להקשיב לחכמה וגו' כי אם לכינה תקרא וגו' אם תבקשנה ככסף וגו' אז תבין יראת ה' ודעת וגו' היינו על ידי שימצא דעת אלהים ביותו (כי דעת הוא חיבור חכמה וכינה כינוי היינו חיבור מוחא וליבא דבחינה שכתב יוכל להשיג הרבה וכשהוא מוגיש באובנתא דליבא כפי הכנתו בחכמה זהו דעת שהוא פנימיות הכתר שבתצוינותו כינוי. ועל פי פירוש רש"י (שמות ל"א ג') דעת הוא רוח הקודש היינו מה שלמעלה מתחבמה והשגת השכל) על ידי זה יגיע לכינה ביראת ה'. וכמו המלאכים שזעים וחלים מפחדו יתבדך מה שאי אפשר לבשר ודם להגיע ליראה זו.

ושני עיני שם. ושם ריש תיקון נ"ח תרי בתי ליבא אינון תרי בניין וכו' דאימא עילאה ותנינא דאימא תתאה עיין שם (והם השנים דלב חכם ולב כסיל הנוכר בכתוב וכמו שכתב בתיקון ס"ט ד"ה קס רבי שמעון עיין שם ומסתמא מלכות לשמאל דשם משכן יצר הרע. דרגליה יורדות וכו' כידיד) ובאצילות איהו וחייהו חד וכו' והכל שמה דקודשא בריך הוא:

ועיין בזה (ח"ב ר"ד) וכו' סלקא האי נקודה (רצה לומר מלכות ועיין שם אחר כך

בכל אתר נקודה דאיהי עיקרא דכל עינא איקרי בת וכו' עיין שם. ולפי שיעקר מכון הבריאה לגלות כבוד מלכותו וכמו שאמרו (יטא ל"ח) כל מה שברא וכו' לכבודו שנאמר (ישעיה מ"ב י') לכבודי בראתיו וגו' ובמדרש (שחר טוב תהלים י"ט) כל פעל ה' למענתי לקילוסו ובשבת (ל"א:) לא ברא הקב"ה עולמו אלא שיראו מלפניו שנאמר (קהל ג' י"ד) והאלהים עשה וגו' והיינו התגלות כבוד מלכותו דשום תשים עליך מלך שתהא אימתו עליך והוא השם אדני ואם אדונים אני איך מוראי ובכרונות (י"ד) לא היה אדם שקראו להקב"ה ארון עד שברא אברהם.

שהוא פרסם כבוד מלכותו וכמו שנאמר ויקרא שם בשם ה'. ואמר ועתה אלחי הארץ. וכו' איקרי שבת. מהו שבת וכו' ואי תימא שבת הגדול ואיהי לעילא וכו' נקודה עילאה (רצה לומר דבהנחתה כינה ליבא הוא עיקר המכוון וכמו שאמרו (מנחת כ"ד) הקב"ה ליבא בעי וכוונה (ח"ב ק"ט סוף ע"א) קודשא בריך הוא לא בעי מינא אלא רעותא דליבא) איקרי שבת וכו' האי נקודה אתפשט נהורא ופריש גופי וכו' וכדן אתוסף רוח נשמתא בישראל וכו' עיין שם באריכות.

הנה מבואר דהנשמה יתירה היא מהתפשטות נהורא דשכינתא שנקרא שבת. **ושם** (ח"ב ר"ד ריש ע"ב) אמר האי רוחא (רצה לומר הנשמה יתירה) איהו

הגירסא במימרא הראשונה כל מי שמענג עצמו בשבת ובשאלות ריש פרשת בראשית הגירסא במימרא שניה המתענג בשבת. אבל לא מצאנו חבר לנוסחות אלו) על היום לא שייך עונג אבל הנשמה יתירה היא נהנית מעינוגי שבת וכמו שכתב רש"י (תענית כ"ז) ובכזה ט"ו. ד"ה נשמה).

כן משמע בזה (ח"ב פ"ח) בשבתא יתביין ליה לבר נש נשמתא אחרא עילאה

שמהא דכל שלמו בה כדוגמא דעלמא יתביין כן איקרי שבת מהו שבת שמה יקודשא בריך הוא שמה דאיהו שלים וכו' גיין שם. משמע לפי שהוא דוגמא דעולם זבא על כן נקרא שבת. דעולם הבא נקרא זבא שכולו שבת במשנה (סוף תמיד) ובגמרא ראש השנה (ל"א) ועל שבת אמרו (ברכות כ"ז)

הוא מעין עולם הבא ואחד מששים בו. דעולם הבא הרי אמרו (שם י"ד) דאין בו וכו' ולא וכו' ונהנין מזיו השכינה שנאמר (שמות י"ד) ויחור את וגו'. ועל כן בשבת גם כן

זעין זה והיינו על ידי הנשמה יתירה שהוא דוגמא דידיה (ובפרשת אמר צ"ה) איהא הלשון כגונא וכו'.

מה שאמרו שמה נקודתו בריך הוא היינו כי נפש רוח נשמה דשבת מאצילות

מה שמוכא בתיקוני זוהר (תיקון ו') ועיין שם נשמתין מסיטרא דשכינתא עילאה ונפשין מסיטרא דשכינתא תתאה ויעיין שם אריכות. וזהו שבת עילאה הנוכר ברעיא זהרמנא (יתר צ"ב) ובפרשת תרומה קל"ח. ד"ה נהורא

גיין שם. ובפרשת פנחס (נבי"ז סוף ע"א ד"ה פקודא שיראה). שכינתא אתקריאת שבת מסיטרא כו' מבניה ולעילא איהי מנוחה ועונג וכו' ייין שם. וכינה הוא שבת ושכינתא עילאה.

בתיקוני זוהר (תיקון י"ט) שבת הגדול כינה שבת הקטן מלכות עיין שם והיינו עילאה תתאה. וכן תרי בתי ליבא הנוכר לעיל ויתא (שם בתיקון כ"ב) ה' עילאה ה' תתאה יתרי בתי ליבא דאינון לקבל בית ראשון